

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
В. С. Пономаренко
№ 02071211
2019р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
освітній ступінь «МАГІСТР»

спеціальність 051 «Економіка»
освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка»

Харків, 2019

Фахове випробування є комплексним іспитом, що включає теоретичну (тестові завдання) та практичну частини. До складу тестових завдань внесені питання за наступними навчальними дисциплінами: міжнародна економіка, міжнародна економічна діяльність України, міжнародний маркетинг, міжнародні фінанси, економіка підприємства.

Завдання фахового випробування складено з метою виявлення знань, вмінь, компетентностей, якими володіє абітурієнт (бакалавр, спеціаліст) за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» (табл. 1).

Таблиця 1

Основні компетентності, якими повинен володіти бакалавр за ОПП
«Міжнародна економіка»

Професійні компетентності
<i>Загально-професійні:</i>
- розуміти економічні категорії, закони, принципи, процеси та закономірності функціонування й розвитку міжнародної економіки
- володіти методами та інструментами спостереження, опису, ідентифікації, аналізу, синтезу та оцінки економічних процесів та явищ світової економіки
- розуміти сутність й особливості міжнародної економічної діяльності, форми та методи міжнародного торговельного, інвестиційного та валютно-фінансового співробітництва
- володіти методами обґрунтування управлінських рішень на основі комплексних економічних розрахунків;
- здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці
- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді
- здатність прогнозувати, планувати й реалізувати заходи щодо підвищення ефективності міжнародної діяльності підприємства
<i>Спеціалізовано-професійні:</i>
- аналізувати міжнародну економіку як системний комплекс взаємовідносин суб'єктів та процеси регіоналізації світогосподарських зв'язків;
- здійснювати аналіз міжнародних фінансових, інвестиційних ринків, валютних операцій, складати платіжні і розрахункові баланси, проводити міжнародні розрахунки
- використовувати основні інструменти, методи та підходи до аналізу основних відтворювальних пропорцій національної економіки
- розробляти стратегії, плани діяльності та ресурсного забезпечення розвитку міжнародної економічної діяльності підприємства

Продовження табл. 1

Спеціалізовано-професійні:
обґрунтовувати господарські рішення та організаційно-технічні заходи щодо розвитку міжнародної економічної діяльності підприємства з урахуванням ризиків
- створювати сучасну інформаційну базу та впроваджувати сучасні інформаційно-комунікаційні системи та технології у практику міжнародної економічної діяльності підприємств;
- застосовувати професійно профільовані знання для вибору найбільш вигідних умов контрактів при здійсненні міжнародних товарообмінних операцій

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ З ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційний білет з фахового випробування включає дві частини:
тестові завдання;
практичні завдання.

Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з фахового випробування наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з фахового випробування

Рівень складності	Кількість контрольних завдань		Кількість балів за одне завдання	Розподіл балів в одному білеті	Різновид завдань
	тестові завдання	задачі			
I. Рівень складності	50	–	2,0	100	- з вибором однієї або декількох правильних відповідей; - на встановлення відповідності; - на встановлення правильної послідовності;
II. Рівень складності	–	2	1 діагностичне завдання – 25 б; 2 діагностичне завдання – 25 б.	50	- розрахункові завдання (на 2-3 дії)
III. Рівень складності	–	1	1 евристичне завдання	50	- комплексне розрахункове завдання з ускладненим алгоритмом

Тестові завдання включають 50 тестів різного типу, серед яких альтернативні тестові завдання, тестові завдання з множинним вибором, на відновлення відповідності частин, на відтворення вірної послідовності. Загальна оцінка тестових завдань становить 100 балів.

Практичні завдання включають завдання різного рівня складності, а саме два діагностичних завдання та одне евристичне завдання, загальна оцінка за виконання яких складає 100 балів.

ЗМІСТ ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Тема 1. Національні економіки і їхня взаємодія

Національна економіка – як складова частина системи міжнародної економіки. Поняття національної економіки. Типи національних економік. Географічний розподіл країн світу за типами національних економік. Порівняльні характеристики різних типів національних економік.

Показники розвитку національної економіки. Система національних рахунків. Взаємозв'язок національної економіки країни з міжнародною економікою.

Класифікація національних економік. Суб'єкти та об'єкти класифікації. Критерії класифікацій. Види класифікацій.

Особливості розвитку розвинутих країн, країн, що розвиваються, нових індустріальних країн (НІК), країн з перехідною економікою.

Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі

Міжнародна торгівля в системі міжнародних економічних відносин. Динаміка та структура міжнародної торгівлі. Показники та форми. Інструменти аналізу міжнародної торгівлі. Особливості розвитку сучасної міжнародної торгівлі. Зовнішньоторговельні зв'язки України.

Теоретичні основи міжнародної торгівлі.

Класичні концепції міжнародної торгівлі. Теорія меркантилізму. Теорії абсолютних та порівняльних переваг. Теорія факторів виробництва.

Неокласичні та альтернативні теорії міжнародної торгівлі, їх значення в міжнародній торгівлі. Теорія Хекшера-Оліна. Парадокс Леонтьєва. Теорема Столпера-Самуельсона. Гіпотеза Ліндера. Теорема Рибчинського. Закон Енгеля. Теорія життєвого циклу Р. Верона. Теорія ефекту масштабу П. Кругмана. Теорія конкурентних переваг. Теорія міжгалузевої торгівлі.

Тема 3. Світовий ринок товарів та послуг

Особливості формування та сучасні тенденції розвитку ринку товарів і послуг. Структура світового ринку товарів та послуг. Види цін.

Сучасні тенденції формування ринку товарів. Динаміка змін обсягів виробництва та торгівлі товарами в міжнародній економіці. Класифікація товарів. Форми міжнародної торгівлі товарами.

Тенденції формування сучасного ринку послуг. Класифікація послуг. Форми міжнародної торгівлі послугами. Особливості конкуренції в сфері послуг.

Тема 4. Міжнародна торговельна політика

Міжнародна торговельна політика. Цілі та основні напрями зовнішньоторговельної політики.

Види торговельної політики. Методи та інструменти торговельної політики. Зовнішньоторговельні зв'язки України.

Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами. Національний рівень регулювання зовнішньої торгівлі. Міжнародний рівень регулювання торгівлі в рамках ГАТТ/СОТ. Основні принципи ГАТТ/СОТ. Генеральна угода про торгівлю послугами (ГАТС). Основні положення ГАТС. Наслідки вступу України в ГАТТ/СОТ.

Тема 5. Міжнародна регіональна інтеграція

Сутність, напрями і особливості міжнародної економічної інтеграції. Основні принципи та наслідки інтеграції. Етапи інтеграційних процесів й основні типи інтеграційних об'єднань.

Регіональна інтеграція як фактор розвитку міжнародної економічної діяльності. Проблеми та перспективи регіональної інтеграції країн світу. Порівняльна характеристика інтеграційних об'єднань в міжнародній економіці. Особливості розвитку міжнародної регіональної інтеграції в умовах ринку.

Північноамериканська модель економічної інтеграції. Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА).

Економічна інтеграція в Азії. Асоціація Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС). Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН).

Тенденції та моделі латиноамериканської інтеграції. Специфіка й економічний потенціал інтеграції країн Латинської Америки в межах МЕРКОСУР.

Тема 6. Сутність і особливості міжнародної економічної діяльності

Міжнародна торгівля товарами, надання міжнародних послуг, транскордонний рух капіталів, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна міграція робочої сили, участь у діяльності міжнародних економічних організацій, міжнародне співробітництво у виробничих та науково-технічних сферах, економічне співробітництво України в рамках інтеграційних угруповань, спільне розв'язання економічними засобами глобальних проблем.

Критерії відкритості країн із перехідними економіками. Оцінювання розвитку міжнародної економічної діяльності в системі відкритої економіки України.

Методичні підходи щодо побудови платіжного балансу країни та визначення його сальдо. Освоєння методики побудови платіжного балансу за 6-ю редакцією Міжнародного валютного фонду.

Аналіз та оцінювання структури та динаміки платіжного балансу України.

Тема 7. Суб'єкти міжнародних економічних операцій в Україні

Класифікація суб'єктів МЕДУ за рівнем економічної взаємодії та характером економічних інтересів.

Підприємства як основні суб'єкти міжнародної економічної діяльності: цілі та основні напрями діяльності.

Основні органи, які здійснюють регулювання міжнародної економічної діяльності в Україні.

Міжнародні економічні організації як суб'єкти наддержавного рівня: цілі та основні напрями їх діяльності. Роль міжнародних економічних організацій у вирішенні глобальних проблем світової економіки.

Тема 8. Експорт і імпорт товарів

Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі товарами та місце України на світових товарних ринках.

Аналіз динаміки та структури експорту. Галузеві та геополітичні пріоритети розвитку зовнішньої торгівлі України. Аналіз та оцінювання товарної та географічної структури зовнішньої торгівлі України.

Розвиток торговельно-економічних зв'язків з країнами Європи.

Оцінювання ефективності сучасної експортної політики України.

Особливості сучасної імпортової політики України. Аналіз динаміки та структури імпорту. Напрями оптимізації імпортової діяльності в Україні.

Тема 9. Особливості міжнародної торгівлі послугами в Україні

Принципові відмінності міжнародної торгівлі товарами та торгівлі послугами. Види міжнародних послуг та їх класифікація. Структурно-галузеві компоненти системи міжнародної торгівлі послугами (інформаційні послуги, міжнародні транспортні та банківсько-страхувальні послуги, міжнародний туризм). Міжнародні послуги у сфері виробництва, кооперування та реклами (інжиніринг, консалтинг, лізинг, франчайзинг, реклама, ліцензійний обмін).

Нова класифікація зовнішньоекономічних послуг в Україні: структура та особливості.

Особливості формування міжнародного ринку послуг. Галузева та географічна структура міжнародного ринку послуг, тенденції його розвитку.

Інформаційні та технологічні послуги у відкритій економіці України. Розвиток системи міжнародних транспортних послуг в Україні. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму в Україні. Розвиток франчайзингових, лізингових, ліцензійних та консалтингових послуг в умовах реформування національної економіки.

Особливості державного регулювання міжнародної торгівлі послугами в Україні: цілі, методи та інструменти.

Тема 10. Міжнародні інвестиційні, валютно-кредитні відносини України

Основні риси сучасної міграції капіталів. Сучасна структура міжнародних інвестиційних потоків.

Аналіз структури та динаміки експорту та імпорту капіталів в Україні. Оцінювання інвестиційного клімату в Україні. Аналіз ефективності сучасної державної інвестиційної політики.

Розвиток інвестиційного співробітництва України з країнами Європейського Союзу.

Сутність, основні ознаки, мотиви інвестиційної діяльності транснаціональних корпорацій.

Типи та структура корпорацій в економічній діяльності міжнародного та національного рівнів: картелі, синдикати, пули, трести, концерни, транснаціональні стратегічні альянси.

Розвиток транснаціональних компаній в Україні та їх місце в національній економіці.

Сутність національної валютної та фінансово-кредитної політики. Регулювання валютно-фінансових операцій в Україні. Ризики макроекономічної дестабілізації: передумови виникнення, економічні наслідки та механізми їх усунення.

Зовнішній борг: структура, обслуговування, критерії оптимальності, показники. Реструктуризація боргу: сутність, види та основні шляхи здійснення.

Проблеми зовнішньої заборгованості України. Характерні ознаки еволюції державного зовнішнього боргу України. Оцінювання ефективності використання кредитних ресурсів. Сучасна стратегія управління державним боргом України.

Тема 11. Україна на світових ринках праці та міжнародна трудова міграція

Основні центри концентрації робочої сили та напрями руху міжнародних міграційних процесів. Сучасні тенденції розвитку міжнародних міграційних процесів.

Формування та розвиток національного ринку праці. Особливості еміграційної та імміграційної політики України.

Тема 12. Міжнародний трансфер технологій та інноваційна політика в системі пріоритетів міжнародної економічної діяльності

Комерційні та некомерційні форми міжнародного трансферу технологій. Інструменти науково-технічного регулювання у відкритій економіці. Інформатизація як фактор розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва. Особливості сучасного розвитку науково-технічного обміну.

Необхідність і доцільність державного фінансування діяльності технологічних парків та технополісів. Світовий досвід функціонування науково-технічних зон. Аналіз діяльності технологічних парків в Україні.

Основні цілі організаційного регулювання науково-технічних напрямів зовнішньоекономічної політики держави. Аналіз динаміки, структури і фінансового забезпечення науково-технічних досліджень в Україні. Участь України у міжнародних науково-технічних програмах.

Тема 13. Регулювання міжнародної економічної діяльності України

Взаємозв'язок між державою та її міжнародним економічним середовищем. Критерії впливу держави на умови та результативність міжнародного співробітництва: критерій системної масштабності та критерій характеру впливу. Інструменти прямого та непрямого впливу держави на розвиток світової економіки. Напрями впливу міжнародного співробітництва на національну економіку.

Моделі відкритої економічної політики Р. Купера. Модель пасивної відповіді на зростаючу економічну взаємну залежність. “Експлуатаційний підхід”. “Захисна відповідь”. “Економічна агресія”. Конструктивні заходи щодо узгодження систем регулювання міжнародних економічних відносин.

Аналіз та оцінювання сучасного стану податкового регулювання зовнішньоекономічних операцій національних суб'єктів господарювання.

Основні критерії оптимізації податкової системи України.

Тема 14. Особливості митного регулювання міжнародної торгівлі в Україні

Засоби підтримки національного товаровиробника у сфері міжнародної торгівлі. Застосування митного тарифу: міжнародна практика та реалії трансформаційної економіки України. Економічні наслідки запровадження митного тарифу для національних виробників, споживачів та економіки в цілому.

Особливості режиму квотування та ліцензування в Україні. Практика використання вітчизняними підприємствами “добровільного обмеження експорту”. Сучасна протекціоністська політика: антиімпортні адміністративні заходи, добровільні обмеження експорту, антидемпінг. Напрями розв'язання проблеми антидемпінгу в міжнародній економічній діяльності України.

Особливості міжнародного співробітництва України зі Світовою організацією торгівлі (СОТ), Конференцією ООН з торгівлі й розвитку (ЮНКТАД), Комісією ООН з прав міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), Міжнародним торговельним центром (МТЦ).

Оцінювання ефективності сучасного співробітництва України з СОТ та перспективи його розвитку.

Тема 15. Міжнародні комерційні операції

Експортно-імпортні операції: сутність та види. Прямі та опосередковані експортно-імпортні операції. Реекспорт та реімпорт.

Бартерні операції. Торговельні компенсаційні угоди (компенсаційні угоди, зустрічні закупівлі, угоди типу “офсет”, угоди типу “світч”, авансові закупівлі, угоди на викуп застарілої техніки, операції з давальницькою сировиною). Промислові компенсаційні операції (угоди про ”розподіл продукції”, операції “бай-бек”, операції “експлуатаційної компенсації”, договір цесії). Значення міжнародних товарообмінних операцій для економіки України на сучасному етапі.

Сутність зовнішньоторговельного контракту, його структура та особливості укладання. Міжнародна контрактна діяльність: особливості управління та оцінювання ефективності.

Тема 16. Україна у світових інтеграційних процесах

Міжнародна інтеграційна політика країни: сутність, фактори впливу та особливості формування.

Сучасний напрям міжнародної інтеграційної політики України

Співробітництво України з країнами СНД: сучасний стан і перспективи розвитку.

Європейський вектор міжнародного економічного співробітництва України. Основні цілі та умови реалізації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Україна в системі єврорегіонів.

Передумови виникнення та розвитку транскордонного співробітництва в Україні та інших європейських країнах. Сутність, типи та форми транскордонного співробітництва. Роль транскордонного співробітництва для економічного розвитку країн.

Тема 17. Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва

Форми соціально-економічної інтернаціоналізації: глобалізація і регіоналізація. Аналіз сучасних досліджень взаємозв'язку процесів глобалізації та регіоналізації.

Особливості сучасної економічної глобалізації. Показники розвитку економічної глобалізації. Ієрархічність глобальної економіки: світовий рівень глобалізації, глобалізація на рівні окремої країни, галузевий зріз глобалізації, глобалізація на рівні підприємства. Наслідки глобалізації для окремих країн і регіонів.

Аналіз геоекономічних моделей розвитку з урахуванням специфічних рис трансформаційних зрушень у національних економіках транзитивних країн. Основні завдання сучасної зовнішньоекономічної стратегії України.

Тема 18. Теоретичні засади міжнародного маркетингу

Місце та роль міжнародного маркетингу в міжнародній економічній діяльності підприємств. Сутність міжнародного маркетингу як економічної категорії. Об'єкт, предмет та суб'єкт міжнародного маркетингу. Мета, цілі, завдання та значення міжнародного маркетингу. Порівняльна характеристика внутрішнього та міжнародного маркетингу.

Принципи міжнародного маркетингу. Функції міжнародного маркетингу в системі управління міжнародним підприємництвом. Характеристика основних методів дослідження, що використовуються в міжнародному маркетингу.

Глобалізація як передумова виникнення міжнародного маркетингу. Основні критерії класифікації концептуальної еволюції міжнародного маркетингу. Еволюційні зміни економічного змісту, завдань та функцій міжнародного маркетингу як комплексної філософії міжнародного бізнесу. Чинники розвитку міжнародного маркетингу. Етапи формування концепції міжнародного маркетингу.

Інтерпретація сутності форм міжнародного маркетингу та особливостей їх формування залежно від етапів інтернаціоналізації бізнесу. Критерії класифікації міжнародного маркетингу. Характеристика основних форм міжнародного маркетингу. Імпортний маркетинг. Експортний маркетинг. Зовнішньоекономічний маркетинг. Транснаціональний маркетинг. Мультирегіональний маркетинг. Глобальний маркетинг.

Тема 19. Міжнародне маркетингове середовище: економічний аспект, соціально-культурне та політико-правове середовище

Сутність міжнародного маркетингового середовища. Система факторів маркетингового середовища міжнародного бізнесу. Маркетингові цілі вивчення міжнародного бізнес-середовища. Схеми *PEST*- та *SLEPT*-аналізу міжнародного макросередовища. Основні групи факторів середовища міжнародного маркетингу: економічні, культурні і соціальні, правові і політичні.

Класифікація факторів, що визначають економічне середовище міжнародного маркетингу. Темпи економічного розвитку зарубіжної країни (ВВП на душу населення, поточний та прогнозований рівень доходів,

інвестиційний клімат, стабільність валюти, рівень інфляції, динаміка оплати праці тощо). Показники галузевої привабливості зарубіжних ринків (Стан економіки та ринку країни. Рівень регіональної економічної інтеграції).

Політична стабільність та законодавча система країни. Міждержавні угоди та участь у політичних блоках. Політико-правові засади ведення бізнесу. Досконалість судової системи. Рівень корумпованості державного апарату. Методи державного регулювання ЗЕД.

Фактори соціокультурного середовища міжнародного маркетингу (релігія, комунікаційні засоби, умови життя населення, освіта, соціокультурні цінності та народні традиції). Трьохвимірний матриця Дж. Мовена, що визначає набір чинників, формуючих культуру. Міжнародне культурне середовище та крос-культурний аналіз. Крос-культурний аналіз при прийнятті рішень у міжнародному маркетингу.

Науково-технологічне середовище. Інформаційне середовище міжнародного маркетингу. Основні види інформаційних мереж, що використовуються в міжнародному маркетингу. Демографічне середовище міжнародного маркетингу. Фактори мікросередовища міжнародного маркетингу (конкуренти, споживачі, посередники, постачальники, претенденти на вхід у галузь, контактні аудиторії).

Тема 20. Міжнародні маркетингові дослідження

Сутність, цілі, задачі та об'єкти дослідження. Методи та інструментарій міжнародних маркетингових досліджень. Порівняльна характеристика моніторингу бізнес-середовища та маркетингового дослідження.

Первинні (польові) маркетингові дослідження як основа збору первинної маркетингової інформації. Сутність, особливості організації методики проведення опитувань, спостережень, експериментів. Проблеми проведення польових досліджень на зовнішньому ринку. Розробка схеми й особливості проведення вторинного (кабінетного) дослідження закордонного ринку. Джерела, переваги та недоліки кабінетних досліджень. Механізм використання первинної та вторинної інформації на кожному етапі міжнародного маркетингового дослідження. Оптимізація витрат щодо проведення маркетингових досліджень.

Основні етапи процесу організації міжнародного маркетингового дослідження. Визначення цілей міжнародного маркетингового дослідження. Формулювання концепції маркетингового дослідження. Розробка та реалізація плану дослідження. Міжнародний кодекс маркетингових та соціологічних

досліджень (ICCESOMAR). Етичний кодекс та стандарти якості міжнародних досліджень (EFAMRO). Представлення та використання отриманої інформації.

Концепція системи аналізу міжнародної маркетингової інформації. Логістична схема організації обробки міжнародної маркетингової інформації на підприємстві. Моделювання процесів аналізу маркетингової інформації на основі банку моделей та економіко-математичних засобів обробки інформації (кореляційно-регресійний, дискримінантний, факторний і т. д. аналіз). Основні принципи організації міжнародного маркетингового дослідження. Методики з оцінки ефективності міжнародного маркетингового дослідження.

Тема 21. Стратегії сегментації та позиціонування в міжнародному маркетингу

Сегментація ринку як елемент маркетингової концепції управління міжнародною економічною діяльністю компанії. Сутність сегментації міжнародного ринку, основні цілі та задачі. Комплекс базових характеристик сегментації (економічні, демографічні, соціальні, культурні, поведінкові, географічні). Методи сегментації ринку. Рейтинг та методологія глобального дослідження національних брендів.

Критерії міжнародної сегментації ринку. Вимоги до ефективності сегментації ринку. Схема процесу планування стратегії сегментації. Розробка моделі поведінки споживачів.

Економічна сутність позиціонування та його роль в умовах посилення глобальних проявів. Критерії позиціонування товару та фірми на міжнародних ринках. Характеристика стратегічних підходів до позиціонування. Вплив країни походження товару на позиціонування товару (фірми).

Тема 22. Вибір закордонних ринків. Моделі виходу фірми на зовнішній ринок

Передумови та цілі виходу фірми на зовнішній ринок. Методологія вибору ринку. Цілі та мотиви розробки стратегії виходу фірми на зовнішній ринок. Модель визначення найбільш привабливого для суб'єкта підприємництва зарубіжного ринку. Модель «чотирьох фільтрів» Р. Волwurда. Проведення SWOT-аналізу зовнішнього середовища за допомогою побудови контрольної карти на основі бальної оцінки та відносної важливості факторів.

Експорт товарів та послуг. Непрямий експорт. Організаційні форми, переваги та недоліки непрямого експорту. Прямий експорт. Організаційні форми, переваги та недоліки прямого експорту. Спільний експорт. Переваги

експортної кооперації. Основні функції структур експортної кооперації. Форми експортної кооперації. Спільна підприємницька діяльність: контрактне виробництво, міжнародний ліцензінг, міжнародний франчайзинг, міжнародні спільні підприємства, стратегічні союзи, управління за контрактом.

Пряме інвестування: торгові представництва, зарубіжний торговельний філіал, зарубіжна торговельна фірма, зарубіжні підприємства, регіональний центр, ТНК. Фактори, що впливають на вибір моделі виходу на зовнішній ринок.

Варіантність вибору основних альтернативних інструментів міжнародної поведінки суб'єктів міжнародної економічної діяльності. Альтернативні підходи до здійснення маркетингової діяльності (стандартизація, адаптація). Взаємозв'язок альтернативних маркетингових стратегій міжнародної маркетингової діяльності.

Тема 23. Міжнародний маркетинговий комплекс: товарна політика

Сутність та цілі та елементи міжнародного маркетингу-мікс. Класична концепція маркетингу – маркетингу-мікс «4P»: продукт (product), ціна (price), місце (place), просування (promotion). Концепція маркетингу М. Бітнера – маркетингу-мікс «7P» – додатково: люди (people), процес (process), матеріальне забезпечення, середовище (physicalevidence). Підходи до розробки міжнародного маркетингового комплексу.

Поняття, цілі та складові міжнародної товарної політики. Специфіка товарної політики на зовнішніх ринках. Аналіз напрямів здійснення міжнародної товарної політики. Товар як основний елемент міжнародної товарної політики. П'ять рівнів товару. Мультиатрибутивна модель товару. Формування концепції міжнародного товару. Товарна номенклатура і товарний асортимент (товар-мікс) на зовнішніх ринках.

Життєвий цикл товару: основні характеристики, цілі і стратегії. Стадії життєвого циклу товару. Особливості життєвого циклу товару в окремих країнах. Синхронний вихід товару на зовнішні ринки. Послідовний вихід товару на зовнішні ринки. Можливості використання концепції глобального життєвого циклу товару.

Поняття та цілі розробки міжнародної товарної стратегії. Види міжнародних товарних стратегій (стандартизації, адаптації, розроблення нового товару): переваги та недоліки їх використання. Підходи європейських фірм до розробки нового товару. Фактори успіху використання міжнародних товарних стратегій.

Поняття, типи та види товарних марок (фірмове ім'я, фірмовий знак, торговий образ, торговий знак). Чинники, що зумовлюють значущість товарних марок. Використання та правова охорона товарних марок на зовнішньому ринку. Брендінг як складова міжнародної товарної політики. Етапи формування цінності бренда підприємства (товару) на зовнішніх ринках.

Упаковка та маркування товарів на зовнішніх ринках: види та функції. Фактори вибору упаковки міжнародних продуктів. Міжнародні угоди щодо упаковки та маркування товару. Штрихове кодування міжнародних продуктів. Європейська асоціація товарної нумерації. Структура штрихових кодів EAN. Сервісне обслуговування в міжнародній товарній політиці.

Специфіка, класифікація та особливості послуг як об'єкта міжнародної торгівлі. Міжнародні угоди про торгівлю послугами. Особливості міжнародної товарної політики на ринку послуг.

Тема 24. Міжнародна цінова політика

Сутність та специфіка маркетингової цінової політики на зовнішніх ринках. Формування цінової політики на зовнішніх ринках. Двоє роль ціни в міжнародному маркетингу. Вплив Інтернету на цінову політику на зовнішніх ринках.

Світова ціна: визначення та характерні ознаки. Фактори, що впливають на рівень цін на світовому ринку товарів та послуг. Види світових цін. Контрактні ціни та врахування умов поставки Інкотермс-2010 при встановленні цін. Цінова та нецінова конкуренція в міжнародному маркетингу.

Основні етапи ціноутворення в міжнародному маркетингу. Визначення та технологія реалізації міжнародних цінових стратегій. Цінова дискримінація на зовнішніх ринках. Трансфертні ціни ТНК. Цінові конкурентні стратегії суб'єктів міжнародного бізнесу.

Тема 25. Міжнародні канали розподілу

Розподіл у системі маркетингу: сутність, принципи, канали. Цілісність та структура каналу розподілу. Специфіка каналів розподілу товарів та послуг на зовнішніх ринках. Критерії вибору каналу розподілу при здійсненні міжнародної економічної діяльності. Стратегічні концепції дистрибутивної політики: пуш-стратегії та пул-стратегії.

Вертикальні маркетингові системи, фрайчайзинг. Горизонтальні маркетингові системи. Багатоканальні маркетингові системи. Вплив Інтернет на розвиток каналів розподілу. Ринкові структури та розподіл товарів на

зовнішніх ринках.

Логістичні послуги в системі міжнародного маркетингу. Основні функції міжнародної маркетингової логістики. Сучасні системи оптимізації обслуговування споживачів у міжнародному ланцюгу поставок. Діяльність логістичних провайдерів «3 рівня» (3PLA) та «4 рівня» (4PLA) на міжнародних ринках. Діяльність міжнародних логістичних компаній на території України.

Тема 26. Міжнародні маркетингові комунікації

Система маркетингових комунікацій як елемент міжнародного маркетингового комплексу. Сутність політики просування товару на зовнішніх ринках. Характеристика складових комплексу міжнародних маркетингових комунікацій. Інструменти міжнародної політики просування товару. Оцінка ступеня впливу міжнародного комплексу просування на аудиторію.

Реклама (адвертайзинг) в комплексі міжнародних маркетингових комунікацій. Специфічні особливості, види та функції міжнародної реклами. Організація рекламної діяльності на зовнішніх ринках. Консолідований Кодекс Міжнародної Торговельної Палати із практики реклами та маркетингових комунікацій. Розробка міжнародної рекламної програми. Соціальна відповідальність при здійсненні міжнародної рекламної діяльності.

Зв'язки з громадськістю: основні види, принципи та особливості здійснення. Вибір цільових груп зв'язків з громадськістю на зовнішніх ринках. Ефективність зв'язків з громадськістю при здійсненні міжнародної підприємницької діяльності.

Сутність, напрями та основні засоби стимулювання збуту (покупців, посередників, торгового персоналу фірми). Персональні продажі на зовнішньому ринку. Форми прямого міжнародного маркетингу. Здійснення міжнародних комунікацій в Інтернеті. Комунікації в мережевому маркетингу. СаП-центри, міжнародні ярмарки та виставки як інструмент міжнародного маркетингу. Порівняльний аналіз ефективності міжнародних маркетингових комунікацій. Міжнародні та українські організації зі здійснення маркетингових комунікацій.

Тема 27. Управління міжнародною маркетинговою діяльністю

Поняття та організація управління міжнародною маркетинговою діяльністю. Види організаційної структури управління міжнародною маркетинговою діяльністю. Організація ефективної діяльності маркетингових служб на зовнішніх ринках. Модель «4с» ефективної організації міжнародного

маркетингу.

Сутність програми маркетингу. Види маркетингових програм. Етапи формування плану міжнародного маркетингу: ситуаційний аналіз, маркетингові можливості, формулювання цілей, вибір зовнішнього цільового ринку, позиціонування товару на зовнішньому ринку, розробка комплексу міжнародного маркетингу, визначення бюджету. Моделі стратегічного планування: BCG, GE/McKinsey, Shell/DPM, ADL/LS, Hofer/Schendel. «Дерево цілей» фірми. SWOT-аналіз – основа маркетингового планування міжнародної економічної діяльності. Визначення бюджету міжнародного маркетингу.

Контроль у міжнародному маркетингу: сутність та види: оперативний та стратегічний контроль. Напрями здійснення контролю міжнародного маркетингу на підприємстві. Аудит міжнародної маркетингової діяльності на підприємстві.

Тема 28. Система міжнародних фінансів

Поняття міжнародних фінансів як сукупність його основних складових елементів: світове фінансове середовище, міжнародні фінансові ринки, міжнародна банківська справа, фінанси міжнародних корпорацій, міжнародне портфельне інвестування. Еволюція розвитку міжнародних фінансів від античності через середньовіччя до сучасності. Тенденції розвитку міжнародних фінансів в 21 столітті. Класифікації видів фінансових операцій на міжнародних ринках.

Сутність явища глобалізації фінансів і чинники, які сприяють цьому процесу. Зміни структури міжнародного фінансового ринку, його основні структурні тенденції. Посилення конкуренції на міжнародному фінансовому ринку і зростання масштабів операцій.

Трансформація світової фінансової мережі та її наслідки: глобальна присутність міжнародних фінансових інститутів, міжнародна фінансова інтеграція і розвиток фінансових інновацій. Процес переважання фінансових потоків над торговими.

Тема 29. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи

Поняття фінансової глобалізації, основні етапи, форми. Особливості сучасної фінансової глобалізації. Показники фінансової глобалізації, її ієрархічність: світовий рівень, глобалізація на рівне країни, галузі, підприємства. Наслідки глобалізації для країн та регіонів.

Сутність світової фінансової кризи, основні риси та показники. Фактори розвитку фінансової кризи. Особливості та негативні наслідки сучасних світових фінансових криз. Форми подолання фінансової кризи і наслідки.

Тема 30. Заборгованість у системі міжнародних фінансів

Поняття зовнішній борг і його компоненти: довгостроковий борг, короткострокові борги, заборгованість перед МВФ. Основні аналітичні показники, що характеризують зовнішню заборгованість країн. Основні елементи сучасної міжнародної заборгованості. Методика Всесвітнього банку для аналізу зовнішнього боргу країни. Основні індикатори заборгованості. Суб'єкти міжнародної заборгованості країн та їхні кредитори.

Криза міжнародної заборгованості та її глобальний характер. Еволюція поглядів на методи подолання кризи міжнародної заборгованості з боку кредиторів і боржників. Сутність реструктуризації, напрями реструктуризації боргу країн, що розвиваються, для подолання заборгованості. Вторинний ринок зовнішніх боргів.

Тема 31. Світова валютно–фінансова система та етапи її еволюції

Поняття світової валютної системи. Об'єктивні передумови створення світової валютної системи. Структура світової валютної системи. Світова, регіональна і національна валютні системи, їхній взаємозв'язок і основні елементи. Національні, світові валюти та резервні валюти. Ступінь конвертованості валют. Поняття золотого та валютного паритету на міжнародних ринках, валютний паритет типу корзини.

Формування системи золотого стандарту, його переваги і недоліки. Причини неможливості використання золотого стандарту і передумови трансформації світової валютної системи. Бреттон-Вудська валютна система, особливості її функціонування. Перехід до Ямайської світової валютної системи.

Тема 32. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу

Сутність і етапи процесу європейської валютної інтеграції. Принципи та методи формування сучасної фінансової політики Європейського валютного союзу. Міжнародні інститути регулювання фінансової політики Європейського валютного союзу: структура Європейської системи центральних банків.

Європейський центральний банк та його грошово - кредитна політика. Відмінні особливості європейської і світової валютних систем.

Роль міжнародної фінансової інтеграції у формуванні європейської валютної системи.

Сутність та принципи монетарної політики, особливості її здійснення Європейським валютним союзом. Регіональні валютні об'єднання. Валютно – фінансова конвергенція як складова макроекономічної стабільності світового та європейського валютних ринків. Зростання значущості євро в світовій валютній системі та її претензій на ключову валюту. Вплив євро на фінансові та банківські структури. Єдина законодавча база в рамках Європейського валютного союзу. Позитивні та негативні наслідки для розвитку Європейського валютного союзу.

Тема 33. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади

Міжнародні розрахунки, їхні види. Організація міжнародних розрахунків. Необхідні умови та основні принципи ефективного функціонування системи міжнародних розрахунків. Міжнародна законодавча база міжнародних розрахунків. Банки як основа міжнародних розрахунків.

Сутність акредитива та його види: документарний і грошовий, відзивний і безвідзивний, підтверджений і покритий, револьверний і єдиноразовий, звичайний і трансферабельний. Техніка здійснення готівкових розрахунків і розрахунків у кредит на основі документарного акредитиву. Особливості застосування циркулярного акредитива. Переваги і недоліки використання акредитива для експортера й імпортера.

Поняття документарного і чистого інкасо, технологія здійснення інкасових операцій готівкових розрахунків і в кредит. Вигідність використання інкасо як форми розрахунків для імпортера. Посилення надійності здійснення інкасової форми розрахунків за допомогою банківських гарантій. Прискорення розрахунків при використуванні інкасової форми за допомогою телеграфного інкасо. Здійснення платежів банківським переказом. Форма міжнародних розрахунків - відкритий рахунок.

Тема 34. Платіжний баланс країн світу

Поняття платіжного балансу, його структура. Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом та фінансовими інструментами. Аналіз та оцінка структури та динаміки платіжного балансу

Методичні підходи щодо побудови платіжного балансу країни та визначення його сальдо. Економічна рівновага платіжного балансу.

Тема 35. Світовий фінансовий ринок і його структура

Основні суб'єкти та інституційна структура міжнародного фінансового ринку. Сутність і основні характеристики міжнародного фінансового ринку і його структурних складових. Відмінні особливості міжнародних ринків валютних, кредитних, ринку прав власності і ринку деривативів. Фінансові центри розвинених країн та країн, що розвиваються, і офшорні фінансові центри.

Поняття ринку євровалют. Історія і передумови створення ринку євровалют, його складові: ринок євродепозитів, єврокредитів і єврооблігацій. Розширення принципів функціонування євrorинку на нові регіони й нові валюти. Відсутність державного регулювання – головна причина привабливості євrorинку. Порівняльний аналіз депозитних ставок і кредитних ставок на різних ринках. Функції євrorинку і особливості його основних сегментів.

Тема 36. Валютні ринки і валютні операції

Поняття валютного ринку. Механізм функціонування валютних ринків та їхні функції. Види валютних ринків: міжнародні, регіональні і національні, біржові та не біржові валютні ринки. Формування основних світових валютних центрів, їхня роль у світовій валютній системі, спеціалізація валютних ринків. Інституційні учасники міжнародних валютних ринків. Поняття валютного курсу, чинники, які його формують. Прямі, непрямі котирування валют, кросований курс.

Торгівля валютою на валютних ринках, поняття валютної позиції, їхні види. Сутність валютної операції, їхні види: наявна і термінова валютна операція. Сфера застосування наявних і термінових валютних операцій. Валютний арбітраж, його види: просторовий, часовий, конверсійний, процентний, його роль на валютних ринках. Формування термінового валютного курсу при прямому і непрямому котируванні. Зростання масштабів операцій на валютних ринках і сучасні тенденції їхнього розвитку.

Тема 37. Міжнародний фондовий ринок

Поняття міжнародного фондового ринку. Валютна структура ринку цінних паперів. Основні напрямки розвитку міжнародного ринку цінних

паперів. Особливості функціонування глобальних, міжнародних, регіональних ринків цінних паперів.

Поняття міжнародних облігацій. Учасники ринку міжнародних облігацій. Оцінка та рейтинг на ринку міжнародних облігацій. Іноземні облігації, емісія та обіг. Основні інструменти ринку єврооблігацій. Розвиток ринку єврооблігацій. Торгівля єврооблігаціями. Ринки глобальних облігацій.

Ринок міжнародних акцій. Еволюція ринку акцій. Іноземні акції та євроакції. Фактори розвитку євроакцій. Загальна характеристика депозитарних розписок. Переваги фінансування та інвестування через механізм депозитарних розписок. Міжнародні та світові індекси акцій.

Тема 38. Міжнародний ринок банківських кредитів

Класифікація міжнародного кредиту. Експортні кредити. Комерційні кредити. Суб'єкти та інструменти міжнародного ринку банківських кредитів.

Ціна активу на міжнародному ринку банківських кредитів. Ставки Лібор і прайм – тайм. Сутність міжнародного кредиту, формування його вартості на міжнародних ринках. Класифікація видів міжнародного кредиту. Відмінні особливості фірмового та банківського міжнародних кредитів. Сучасні форми кредитування експортних та імпорتنих операцій. Суб'єкти міжнародних кредитних ринків.

Поняття синдикованого кредиту. Синдиковані або консорціальні кредити і їхні можливості. Процедура синдикування кредиту. Ціна синдикованого кредиту і винагорода учасників. Розвиток сучасних форм кредитування. Короткострокове кредитування фірм шляхом обліку банками векселів - конвенційний і конфіденційний факторинг. Форфейтинг як середньостроковий експортний факторинг без права регресу, який оформлюється серією простих авальованих векселів. Лізинг, його види, можливості, тенденції розвитку міжнародного лізингового ринку. Переваги і недоліки цих форм кредитування.

Сучасні форми зовнішніх державних запозичень: безоблігаційна і облігаційна форма, їхні недоліки та переваги. Двосторонні міжнародні кредити. Багатосторонні кредити. Цільові позики. Синдиковані кредити. Дефолт за державними зобов'язаннями.

Тема 39. Міжнародний ринок дорогоцінних металів

Поняття “дорогоцінний метал” та його роль у формуванні міжнародних фінансових ринків. Види , класифікація. Роль дорогоцінних металів в формуванні резервів держави, іноземних та транснаціональних банків. Аналіз

особливостей використання дорогоцінних металів в фінансовій системі країн та міжнародних фінансах.

Основні етапи розвитку ринків дорогоцінних металів на різноманітних міжнародних фінансових ринках. Особливості глобалізаційних процесів на ринках дорогоцінних металів. Перспективи розвитку.

Організація біржових та банківських операцій з дорогоцінними металами. Формування системи національних та міжнародних ринків дорогоцінних металів и посилення ролі в міжнародних фінансах.

Тема 40. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)

Поняття похідних цінних паперів на міжнародних ринках. Біржові і позабіржові види похідних цінних паперів: ф'ючерси, свопи, опціони і їх модифікації. Їх можливості, області застосування, принципи формування ринкової вартості на міжнародних ринках. Тенденції розвитку глобальних, міжнародних, регіональних і країнних ринків похідних цінних паперів.

Сутність синтетичних похідних цінних паперів на міжнародному ринку. Типові умови контрактів. Стредли, стренги, спреди "биків", спреди "метелик". Уповільнені свопи з метою пролонгування позиції. Свопціони. Перкс. Структуровані облігації.

Тема 41. Україна у світовому фінансовому ринку

Пріоритети щодо залучення прямих іноземних інвестицій як основний напрям інтеграції України в міжнародну систему. Розширення валютних операцій комерційних банків України. Розвиток міжнародного ринку лізингу України. Україна у фінансовій системі злиття і поглинань ТНК. Посилення позицій України на міжнародному і європейському фондовому ринках.

Співпраця України з МВФ, МБРР, Групою Всесвітнього банку. Стратегія допомоги Україні Групою Всесвітнього банку. Міжнародні проекти України з Міжнародною фінансовою корпорацією.

Тема 42. Фінанси транснаціональні компанії

Роль ТНК на міжнародному фінансовому ринку. Диверсифікація фінансових потоків, значні об'єми валютних резервів, внутрішньокорпоративних платежів, міжнародних інвестицій, висока частка злиття і поглинань – особливості властиві фінансам ТНК.

Поняття фінансової структури ТНК з управління міжнародними фінансовими потоками. Основні явища, що характеризують особливість

фінансової системи ТНК. Централізоване і децентралізоване фінансове управління ТНК, його переваги і недоліки при управлінні. Функції фінансових менеджерів ТНК з управління міжнародними фінансовими потоками.

Тема 43. Короткострокові активи міжнародних компаній і управління ними

Значення внутрішньокорпоративного управління валютними потоками, яке спрямоване на збільшення швидкості обороту валютних коштів усередині ТНК. Методи внутрішньокорпоративного управління валютними потоками: пакет програм банків для використання ТНК, мобілізаційні пункти, електронні трансферти, внутрішньокорпоративний двосторонній і багатосторонній неттінг, централізований керований рахунок.

Підвищення прибутковості тимчасово вільних валютних коштів ТНК на міжнародному ринку. Формування короткострокового валютного портфеля з нот, комерційних паперів, простих і авальованих векселів, а також євронот, єврооблігацій, єврокомерційних паперів, євровекселів. Вибір найвигідніших інвестиційних інструментів здійснюється менеджментом ТНК з урахуванням премії за ризик і величину операційних витрат, які пов'язані з розміщенням коштів за кордоном.

Сутність і можливості методів управління внутрішньокорпоративними валютними потоками ТНК: трансферне ціноутворення; комісійні і ройалті; маніпулювання термінами розрахунків (leads and legs); внутрішньофірмові короткострокових позики; дивіденди; інвестування в облігації або акції зарубіжного підрозділу. Принципи вибору відповідних методів управління валютними потоками ТНК. Принципи короткострокового портфельного менеджменту, які вживаються ТНК.

Тема 44. Міжнародне короткострокове кредитування транснаціональної компанії

Сутність і роль внутрішньокорпоративного кредитування ТНК. Види внутрішньокорпоративних кредитів: прямий компенсаційний, паралельний і торговий, техніка їх здійснення, застосування в практиці ТНК. Вартість наданих кредитних ресурсів.

Кредити банків, що самоліквідуються, визначення вартості кредитних ресурсів. Кредитні лінії, револьверні лінії, їх можливості. Кредитування на основі овердрафту. Вибір форм кредитування з урахуванням операційних витрат і рівня кредитного і процентного ризиків.

Тема 45. Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій

Міжнародні облігації як об'єкт інвестування ТНК. Види міжнародних облігацій: єврооблігації, зарубіжні облігації і глобальних облігацій. Визначення валютного доходу у вигляді: дивідендний дохід, приріст капіталу і валютні доходи (збитки) Взаємні фонди, які використовуються ТНК для інвестування: глобальні, міжнародні, регіональні і національні, особливості інвестування кожного. Формування активного і пасивного інвестиційного портфеля.

Прирісні грошові потоки при реалізації інвестиційного проекту відрізняються від загальних грошових потоків за ним на величину ефекту: канібалізації, додаткових продажів, трансферних цін або ширше ефект міжнародної фінансової системи фірми, комісійних і ройялті, альтернативної вартості грошей і деякі інші чинники. Визначення величини ефекту і загального чистого потоку за проектом.

Тема 46. Управління валютними ризиками ТНК

Сутність валютного ризику, його види. Часті і державні ризикозахисні заходи щодо зниження ступеня валютного ризику. Переваги ТНК при управлінні валютним ризиком. Системи оцінки валютного ризику, які застосовуються ТНК. Сутність і види внутрішніх і зовнішніх методів управління конверсійним ризиком ТНК на міжнародних ринках.

Поняття трансляційного або бухгалтерського валютного ризику ТНК, сфера його застосування. Вибір курсу трансляції консолідовану звітність ТНК. Внутрішні і зовнішні методи управління ризиком трансляції, які застосовуються на міжнародних ринках. Відмінність внутрішніх методів управління конверсійним валютним ризиком від трансляційного. Селективний підхід в управлінні валютними ризиками.

Тема 47. Міжнародна банківська справа

Поняття міжнародної банківської діяльності – бенкінг. Структурні підрозділи міжнародного банку: міжнародний департамент або зовнішньоекономічне управління у вітчизняному банку, підрозділ за кордоном або представництво; закордонний філіал, агентство, дочірній або сумісний банк. Вибір форми здійснення залежно від масштабів діяльності міжнародного банку і витрат за організацією.

Організаційні структури міжнародного банку: офшорні філіали або шелл-філіали, філіали провідних банків, що відкриті в офшорних зонах. Їх роль у залученні міжнародного капіталу з офшорних зон, принципи функціонування.

Дочірні банки і Едж корпорації, задачі розширення міжнародних операцій, законодавство з їх організації.

Сутність і призначення форвардних контрактів на покупку і на продаж валюти. Фіксовані і опціонні валютні форвардні контракти. Терміни висновку форвардних контрактів. Техніка здійснення закриття форварда. Продовження форвардів і визначення курсу продовження у відповідність з діагональним правилом. Валютні свопи, процентні ставки за ними.

Поняття валютний опціон, його відмінність від форвардного валютного контракту. Опціон на покупку і опціон на продаж. Ціна виконання опціону, особливості американських і європейських опціонів. Валютні опціони, що перехрещуються, сфера їх застосування. Опціонні модифікації і їх можливості.

Тема 48. Міжнародне оподаткування

Поняття міжнародного оподаткування, види податків в окремих країнах. Національні податкові юрисдикції. Податкові угоди. Податки як інструмент регулювання міжнародних потоків капіталу. Податки як інструмент регулювання виробничо–комерційної діяльності, що має глобальні наслідки. Фактори формування сучасної системи оподаткування.

Особливості оподаткування країн ЕЭС та його вплив на посилення інтеграційних процесів. Оподаткування країн Північної і Латинської Америки. Особливості оподаткування країн Південно–Східної Азії та Африки. Напрямки подальшого розвитку міжнародного оподаткування.

Тема 49. Міжнародне страхування

Еволюція страхування. Страхові операції та інвестиційний потенціал страхової галузі. Комбінований коефіцієнт, його сутність. Міжнародне регулювання страхової діяльності. Форум фінансової стабільності. Міжнародна асоціація органів нагляду за страховим ринком.

Локальні ринки страхування. Узагальнений макроекономічний показник рівня розвитку страхування – пенетрація. Його вплив на фінансову систему країни. Щільність страхового покриття. Рівень страхового захисту кожного страхувальника. Світовий страховий ринок: “м'який” та “жорсткий”. Можливості розширення страхового поля. Міжнародне перестраховування. Вплив глобалізації та інтернаціоналізації на страхування.

Тема 50. Капітал підприємства

Поняття капіталу підприємства. Сутність та склад капіталу підприємства. Власний і позичений капітал, основний і оборотний капітал.

Сутність, склад і структура основних фондів. Основні фонди як складова виробничих фондів, їх роль у здійсненні процесу виробництва продукції або надання послуг. Поняття та характеристика об'єкта основних фондів. Склад основних фондів відповідно до сучасних стандартів. Класифікація та структура основних фондів. Розподіл основних фондів на виробничі і невиробничі. Активна і пасивна частина основних фондів, їх роль у виробничому процесі.

Методи оцінки вартості основних фондів. Первісна, пере-оцінена, залишкова, ліквідаційна вартість; вартість, що амортизується. Справедлива вартість. Індексація основних фондів.

Поняття та визначення зносу та амортизації основних фондів. Фізичне та моральне старіння основних фондів. Види морального зносу основних фондів. Амортизація основних фондів. Норми амортизаційних відрахувань. Оптимізація строків корисного використання основних фондів. Розрахунок амортизаційних відрахувань згідно з податковим обліком. Методи амортизації згідно з бухгалтерським обліком. Прискорені методи амортизації.

Показники технічного стану, руху, озброєності праці і ефективності використання основних фондів. Система показників технічного стану і руху основних фондів, їх взаємозв'язок. Система показників озброєності праці основними фондами. Значення й система показників ефективності використання основних фондів. Напрями інтенсифікації відтворення та шляхи покращення використання основних фондів підприємства. Ремонт основних фондів, види ремонту. Розширене відтворення основних фондів: технічне переозброєння, реконструкція, розширення і нове будівництво. Оцінка доцільності витрат на періодичний ремонт, модернізацію й заміну виробничого устаткування.

Поняття й види нематеріальних активів. Склад та характеристика нематеріальних активів підприємства, їх вплив на конкурентоспроможність його продукції на ринку. Первинна і переоцінена вартість нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів, визначення строків їх корисного використання.

Патенти. Патенти. Патентний захист винаходів. Законодавство з питань захисту патентних прав. Патент як засіб охорони виробничої й господарської діяльності патентоволодаря, як об'єкт комерційних угод. Ознаки патентоздатності винаходів.

Ліцензії. Ліцензії. Патентні, безпатентні ліцензії. Невиняткові, виняткові, повні ліцензії. Обмеження під час представлення виняткової ліцензії, які одержали найбільше розповсюдження. Субліцензії, відповідальність за субліцензіями. Вибір виду ліцензії. Ліцензійна торгівля, ліцензійні угоди. Самостійні й супутні ліцензійні угоди. Ліцензійні платежі: періодичні й одноразові платежі. Роялті й паушальний платежі. Ліцензійні відділи, відділи закордонного ліцензування, їх основні функції.

Ноу-хау. Поняття "ноу-хау". Тенденція до розширення торгівлі "ноу-хау" в сучасних умовах, її причини.

Товарний знак. Види товарних знаків. Рекламна функція товарного знаку. Підходи до вибору товарного знаку. Вимоги до товарного знаку. Свідоцтво на товарний знак. Реєстрація товарних знаків в Україні. Цивільно-правова відповідальність за використання чужого товарного знаку.

Поняття, склад і структура обігових коштів підприємства, їх кругообіг. Сутнісна характеристика обігових коштів, їх класифікація. Стадії кругообігу обігових коштів. Обігові кошти, що обслуговують сфери виробництва й обігу. Функціональна та елементна структура обігових коштів. Нормовані й ненормовані обігові кошти. Джерела формування обігових коштів.

Нормування обігових коштів підприємства. Методи розрахунку нормативів обігових коштів (аналітичний, коефіцієнтний, метод прямого розрахунку). Обчислення нормативів обігових коштів в окремих їхніх елементах (виробничих запасах, незавершеному виробництві, витратах майбутніх періодів, залишках готової продукції). Визначення сукупного нормативу обігових коштів підприємства.

Показники ефективності використання обігових коштів підприємства та шляхи прискорення їх оборотності. Основні показники рівня ефективності використання обігових коштів: коефіцієнти оборотності й закріплення, тривалість одного обороту, коефіцієнти оборотності активів, дебіторської й кредиторської заборгованості, матеріальних засобів тощо, методика їх розрахунку. Шляхи підвищення ефективності використання обігових коштів на різних стадіях їх кругообігу. Проблеми нестачі обігових засобів і поновлення їх величини до нормативного рівня.

Тема 51. Трудові ресурси підприємства

Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Трудові ресурси та персонал підприємства. Склад персоналу на промисловому підприємстві. Поняття

промислово-виробничого та непромислового персоналу. Класифікація персоналу за характером функцій, за рівнем кваліфікації тощо. Розрахунок ефективного фонду часу роботи працівників. Визначення чисельності різних категорій працівників та структури персоналу. Поняття явочної, облікової, середньооблікової чисельності працівників.

Кадрова політика і система управління персоналом. Колективний договір. Якість робочої сили за різними характеристиками. Кадрова політика і система управління персоналом: мета, функції, принципи здійснення. Оцінка персоналу, її види. Функції оцінки персоналу та напрямки використання її результатів. Колективний договір на підприємстві: мета, порядок укладання, основні розділи.

Продуктивність праці як економічна категорія. Резерви і фактори зростання продуктивності праці. Сутність продуктивності праці. Методи вимірювання продуктивності праці: натуральний, трудовий, вартісний. Показники продуктивності праці. Прогнозування зміни продуктивності праці на підприємстві за рахунок різних факторів.

Організація оплати праці на підприємстві. Форми та системи оплати праці працівників різних категорій. Сутність та функції оплати праці. Державна політика та законодавство з оплати праці. Тарифні угоди. Організація оплати праці на підприємстві. Тарифна система та її елементи. Форми оплати праці робітників: відрядна і погодинна. Характеристика різних систем оплати праці. Оплата праці керівників, фахівців і службовців.

Склад фонду оплати праці на підприємстві. Мотивація трудової діяльності та організація преміювання працівників. Основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Доплати і надбавки до заробітної плати: види, порядок нарахування. Система мотивації трудової діяльності. Моделі мотивації. Класифікація методів мотивації результативності діяльності. Організація преміювання персоналу. Принципи побудови системи преміювання. Участь працівників у прибутку (доходах) підприємства.

Тема 52. Витрати на виробництво та реалізацію продукції

Поняття собівартості продукції, витрат, витрат операційної діяльності. Класифікація витрат. Нормативна база щодо визначення понять собівартості продукції і витрат. Виробнича собівартість продукції, собівартість реалізованої продукції. Витрати операційної і звичайної діяльності. Витрати операційної

діяльності, які не включаються до собівартості продукції. Класифікація витрат за окремими ознаками. Витрати на гривню товарної продукції.

Групування витрат за економічними елементами. Сутність і призначення групування витрат за економічними елементами. Склад економічних елементів витрат. Розрахунок кошторису виробництва за економічними елементами.

Групування витрат за статтями калькуляції. Сутність і призначення групування витрат за статтями калькуляції. Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання й калькуляційні одиниці. Рекомендована номенклатура калькуляційних статей витрат. Методика обчислення окремих статей калькуляції. Методи калькулювання собівартості продукції. Методи віднесення непрямих витрат на окремі види продукції.

Калькулювання собівартості продукції в комплексних виробництвах. Методи калькулювання собівартості в комплексних виробництвах: прямої локалізації витрат, виключення витрат, розподілу витрат, комплексний метод; сфера та умови їх застосування.

Визначення точки беззбитковості. Характер поведінки витрат залежно від обсягу виробництва й рівня використання виробничих потужностей. Визначення точки беззбитковості з використанням аналітичного й графічного методів.

Напрями зниження витрат підприємства. Обґрунтування й вибір напрямів зниження поточних витрат на підприємствах. Групи чинників зниження поточних витрат: підвищення технічного рівня виробництва; вдосконалення організації виробництва, праці й управління; збільшення обсягу виробництва та підвищення якості і конкурентоспроможності продукції.

Ціноутворення на підприємстві. Поняття і роль ціни в ринковій економіці. Функції ціни: вимірювальна, облікова, регулююча, стимулююча, перерозподільна. Основні фактори, що впливають на рівень цін. Державне регулювання ціноутворення. Види цін та сфери їх застосування. Види цін згідно із документом "Інкотермс-2000". Методи встановлення ціни. Система знижок і доплат до ціни. Шляхи вдосконалення ціноутворення на продукцію підприємства.

Тема 53. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Сутність та класифікація фінансових результатів. Види діяльності підприємства. Поняття фінансового результату діяльності підприємства. Прибуток явний та економічний. Порядок визначення різних видів прибутку на підприємстві. Відображення фінансових результатів підприємства відповідно

до стандартів бухгалтерського обліку. Сумарний прибуток від звичайної та надзвичайної діяльності підприємства до та після оподаткування. Джерела формування прибутку і доходу підприємства. Напрями використання прибутку. Визначення маржинального доходу та порога беззбитковості.

Оцінка ефективності діяльності підприємства. Сутність та критерії економічної ефективності. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства. Показники рентабельності та прибутковості. Оцінка соціально-економічної ефективності виробництва. Методи визначення порівняльної ефективності варіантів виробничих господарських рішень. Фактор часу в оцінці ефективності діяльності підприємства. Фактори підвищення ефективності діяльності підприємства.

Методика визначення ефективності виробництва. Методи визначення порівняльної ефективності варіантів виробничих господарських рішень. Фактор часу в оцінці ефективності діяльності підприємства.

Фактори підвищення ефективності діяльності підприємств.

Приклад екзаменаційного білету

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ фахове випробування

I. Тестові завдання

1. Джей-крива показує:

- 1) вплив ревальвації валюти на торговельний баланс;
- 2) вплив девальвації валюти на торговельний баланс;
- 3) вплив ревальвації валюти на платіжний баланс;
- 4) вплив девальвації валюти на платіжний баланс.

2. Ефект споживання при застосуванні імпортних тарифів полягає:

- 1) у збільшенні обсягів споживання товару внаслідок падіння його ціни на внутрішньому ринку;
- 2) у зростанні чистого обсягу споживання в результаті поліпшення умов торгівлі;
- 3) у зменшенні обсягів споживання товару внаслідок зростання його ціни на внутрішньому ринку;
- 4) заміщенні імпортних товарів вітчизняними, хоча ефективність виробництва імпортних товарів значно вища за ефективність виробництва вітчизняних товарів.

3. Якщо ставка мита на іноземний одяг складає 18,15 %, на тканини – 11,25%, а вартість тканини складає 25 % вартості одягу, то рівень ефективного митного тарифу складає:

- 1) 17,8%;
- 2) 20,56%;
- 3) 19,25;
- 4) 20,45%.

4. Розподіл послуг на факторні і нефакторні здійснюється відповідно до класифікації:

- 1) Світового банку;
- 2) ЮНКТАД;
- 3) ГАТТ/СОТ;
- 4) МВФ.

5. Поняття лізингу:

- 1) ширше ніж поняття оренди;
- 2) вужче ніж поняття оренди;
- 3) рівнозначно поняттю оренди;
- 4) не відноситься до оренди.

6. Експортні операції відображаються:

- 1) в рахунку операцій з капіталом;
- 2) по дебету;
- 3) по кредиту;
- 4) в резервних активах.

7. На міждержавному рівні МЕДУ – це:

- 1) сфера реалізації державних інтересів;
- 2) сфера реалізації міждержавних інтересів;
- 3) заходи ринкової політики суб'єктів господарювання;
- 4) всі відповіді вірні.

8. Платіжний баланс по невидимих операціях - це:

- 1) торговельний баланс;
- 2) баланс руху капіталу;
- 3) баланс послуг;
- 4) баланс трансфертів.

9. На мікроекономічному рівні МЕДУ – це:

- 1) сфера реалізації державних інтересів;
- 2) сфера реалізації міждержавних інтересів;
- 3) заходи ринкової політики суб'єктів господарювання;
- 4) всі відповіді вірні.

10. Кабінет Міністрів відноситься до:

- 1) координаційних суб'єктів;
- 2) галузевих суб'єктів;

- 3) загальнодержавних;
- 4) спеціалізованих.

11. Не є угодою франчайзингу:

- 1) франчайзі;
- 2) франшиза;
- 3) франшиз;
- 4) франчайз.

12. Розвинуті фактори виробництва є:

- 1) абсолютно мобільними;
- 2) слабо мобільними;
- 3) не мобільними;
- 4) правильна відповідь відсутня.

13. Суб'єкт міжнародного бізнесу в процесі трансграничної взаємодії є:

- 1) об'єктом дії контрагентів;
- 2) самостійним учасником процесу взаємодії;
- 3) ініціатором процесу взаємодії;
- 4) всі відповіді вірні;

14. Загальні фактори виробництва є:

- 1) абсолютно мобільними;
- 2) слабо мобільними;
- 3) не мобільними;
- 4) правильна відповідь відсутня.

15. Ресурси рослинного світу є:

- 1) відтворюваними;
- 2) не відтворюваними;
- 3) відносно відтворюваними;
- 4) не вичерпними.

16. Індекс глобальної інтеграції розраховується за:

- 1) п'ятьма категоріями;
- 2) трьома категоріями;
- 3) чотирма категоріями;
- 4) двома категоріями.

17. Спеціальні фактори виробництва є:

- 1) абсолютно мобільними;
- 2) слабо мобільними;
- 3) не мобільними;
- 4) правильна відповідь відсутня.

18. НАФТА – це:

- 1) преференційна угода;

- 2) зона вільної торгівлі;
- 3) митний союз;
- 4) спільний ринок.

19. Визначте складову прибутку від фінансової діяльності:

- 1) дохід від списання кредиторської заборгованості;
- 2) одержані пені та штрафи;
- 3) дохід від спільної діяльності;
- 4) прибуток від реалізації фінансових інвестицій;
- 5) відсотки одержані за облігаціями.

20. Сума власного капіталу підприємства, довгострокових і короткострокових кредитів мінус необоротні активи - це:

- 1) власний оборотний капітал;
- 2) довгострокові джерела формування запасів;
- 3) основні джерела формування запасів;
- 4) чистий оборотний капітал.

21. При консервативному підході до формування дивідендної політики застосовують:

- 1) політику «екстра-дивіденду»;
- 2) політику стабільного рівня дивідендів;
- 3) залишкову політику дивідендних виплат;
- 4) політику постійного зростання розміру дивідендів.

22. Найменш ліквідна частина оборотних коштів:

- 1) дебіторська заборгованість;
- 2) запаси;
- 3) векселі отримані;
- 4) грошові кошти.

23. Короткострокові фінансові вкладення – це:

- 1) абсолютно ліквідні активи;
- 2) швидко реалізовані активи;
- 3) повільно реалізовані активи;
- 4) найбільш термінові зобов'язання.

24. Який показник характеризує ROA:

- 1) прибуток до виробничих фондів;
- 2) прибуток до акціонерного і довгострокового позикового капіталу;
- 3) прибуток до акціонерного капіталу;
- 4) прибуток до основного й оборотного капіталу.

25. Міжнародний фінансовий ринок відрізняють такі складові, як:

- 1) ринки нерухомості й ринки реальних інвестицій;
- 2) валютний і фондовий ринки;
- 3) ринки патентів, ліцензій, ноу - хау;

4) ринки інформаційних технологій.

26. Нестерилізовані валютні інтервенції призводять до зміни результатів:

- 1) торгового балансу;
- 2) грошової маси;
- 3) платіжного балансу;
- 4) державного боргу.

27. Перешкодою розвитку європейського ринку акцій служать відмінності:

- 1) в міжнародних законодавствах по ринку цінних паперів;
- 2) в законодавствах європейських країн по акціонерних компаніях;
- 3) в законодавствах європейських країн і США;
- 4) в законодавствах європейських і американських країн, і Японії.

28. До методів реалізації дисконтної валютної політики держави відносяться:

- 1) валютні обмеження;
- 2) валютне квотування;
- 3) облікова ставка;
- 4) валютне ліцензування.

29. Валютний ринок вважається роздрібним між:

- 1) центральним банком і комерційними банками;
- 2) банками різних країн;
- 3) комерційними банками країни;
- 4) між банками і їх клієнтами.

30. До готівкових валютних операцій відносяться:

- 1) обслуговування кредиту;
- 2) страхування валютних ризиків за допомогою форварда.
- 3) підтримання залишків на кореспондентських рахунках банків;
- 4) депозитні операції.

31. Валютний арбітраж називається простим при використанні двох:

- 1) валют, курсів, відсотків, банків;
- 2) валют, курсів, банків;
- 3) банків, процентних ставок;
- 4) валютних курсів, банків.

32. Правила, за якими здійснюються касові валютні операції, - це:

- 1) міжнародні конвенції;
- 2) правила форвардних операцій;
- 3) торгові звичаї;
- 4) міжнародні договори.

33. Котирування валют, що застосовується на біржах України:

- 1) пряме;
- 2) зворотне;
- 3) непряме;

4) крос - курс.

34. Операції, які є частково готівковими:

- 1) аутрайт;
- 2) крос - курс;
- 3) спот;
- 4) своп.

35. Гарантії при здійсненні ЗЕД операцій:

- 1) вексель, чек;
- 2) акцепт, аваль;
- 3) аванс, кредит;
- 4) акредитив, інкасо.

36. СДР є валютою:

- 1) розрахунковою;
- 2) резервною;
- 3) національною;
- 4) іноземною.

37. Чисте інкасо передбачає виплату коштів проти:

- 1) фінансових документів;
- 2) комерційних документів;
- 3) банківського акцепту;
- 4) фінансових і комерційних документів.

38. Які угоди за технологією їх здійснення складаються з двох угод?

- 1) спот, своп;
- 2) форвард, опціон;
- 3) своп, ф'ючерс;
- 4) форвард, ф'ючерс.

39. Бенефіціаром при акредитивній формі розрахунків виступає:

- 1) імпортер;
- 2) банк експортера;
- 3) експортер;
- 4) банк імпортера.

40. Монетний паритет - це співвідношення грошових одиниць країни щодо:

- 1) золота;
- 2) долара;
- 3) срібла;
- 4) золота або срібла.

41. Вид внутрішньофірмового кредиту ТНК, який вважається найбільш ризикованим:

- 1) паралельний;
- 2) прямий міжнародний;

- 3) компенсаційний;
- 4) торговий.

42. Величина валютного ризику вище по операції «своп»:

- 1) валютно - процентному;
- 2) процентному;
- 3) валютному;
- 4) однакова по всіх свопах.

43. Рахунки «ностро» існують для розрахунків з банками:

- 1) дочірніми;
- 2) закордонними;
- 3) філіями;
- 4) кореспондентами.

44. Яка платіжна система в США, яку використовують у банківських переказах, є кліринговою?

- 1) ФРС;
- 2) SWIFT;
- 3) TARGET;
- 4) CHIPS.

45. Найбільш високий ступінь диверсифікації інвестиційних портфелів, що знижує ризик інвесторів, властивий фондам:

- 1) глобальним і міжнародним;
- 2) національним і глобальним;
- 3) регіональним і національним;
- 4) регіональним і міжнародним.

46. Моноактивні, полі активні та реактивні культури Р.Льюїс виділяє за критеріями:

- 1) швидкість реагування на новий товар;
- 2) організація часу та його використання;
- 3) лояльність до конкретної марки;
- 4) схильність до швидкої зміни виробників.

47. Глобальна компанія:

- 1) застосовує стратегію глобального маркетингу;
- 2) реалізує товари/послуги в більшості країн «Тріади»;
- 3) має розвинену власну мережу збуту;
- 4) всі відповіді вірні.

48. Для успішної глобалізації товару/послуги найбільш важливі:

- 1) наявність у товару сукупності ознак, що дозволяють віднести його до групи товарів, потенційно придатних для застосування стратегії глобального маркетингу;
- 2) вмиле застосування маркетингових заходів для формування глобального попиту на товар;

- 3) дослідження загальних рис попиту в регіоні;
- 4) детальне вивчення світових стандартів виробництва в певній галузі.

49. Життєвий цикл товару на міжнародному ринку включає наступні стадії:

- 1) ідея, початковий попит, популярність, замінність;
- 2) появлення, поступовий ріст, зрілість, занепад;
- 3) періодичний експорт, зростання реалізації, виробництво та реалізація на договірних засадах, власне виробництво закордоном, ввезення закордонної (чи конкуруючої продукції) в країну базування;
- 4) прямий експорт, опосередкована торгівля, зростання кількості реалізації, зрілість, занепад.

50. Визначте, які елементи належать до соціокультурного середовища міжнародного маркетингу:

- 1) соціальна організація і мовне середовище;
- 2) тарифне регулювання і валютний контроль;
- 3) кон'юнктура ринку і тип країни;
- 4) квотування і ліцензування.

II. Практичні завдання

Завдання 1 (діагностичне).

З метою виходу на зовнішній ринок компанія має намір приступити до будівництва нового цеху з виробництва обладнання. На розгляд поданого 4 варіанти здійснення капітальні і поточних вкладень, а також запланований обсяг випуску продукції, який буде здійснюватися при введенні нового цеху в експлуатацію. Визначити найбільш ефективний варіант.

Показники	1	2	3	4
Обсяг випуску	150000	200000	250000	300000
Капітальні затрати млн. грн.	6	8	9	12
Поточні затрати млн. грн.	2	1,5	1,35	1,4

Завдання 2 (діагностичне).

Фактична місткість ринку сирів у країні С становить 857 млн. кг, національне виробництво – 1890 млн. кг, а імпорт – 67 млн. кг. Скільки кілограмів сирів експортує країна С? Якою буде місткість ринку у наступному році, якщо за прогнозами експертів очікується скорочення національного виробництва сирів на 3,2%, експорту на 2,4% та збільшення імпорту на 4,4%?

Завдання 3 (евристичне).

Керівництво ММК стоїть перед необхідністю вирішення проблеми розширення виробництва і продажу сортової сталі. Запропоновано три варіанти стратегії розвитку даного виробництва:

- 1) експорт сталі в Китай;
- 2) продаж ліцензії на виробництво сталі китайській фірмі;
- 3) прямі закордонні інвестиції в Китай (шляхом викупу діючого підприємства або зведення власних виробничих потужностей в Китаї).

Для прогнозних розрахунків використовувати наступні дані:

Показник	Значення
1. Собівартість виробництва сортової сталі в Україні, за 1 тону	518,6784 грн.
2. Собівартість виробництва сортової сталі в Китаї, за 1 тону	96 \$
3. Організаційні витрати по експорту в Китай,%	20% від собівартості
4. Транспортні витрати з доставки товару на умовах FOB,%	7% від собівартості
5. Ставка експортного мита на сортову сталь, за 1 тону	10 €
6. Постійні витрати, пов'язані з ризиком «розсіювання» конкурентних переваг в разі продажу ліцензії, на 1 тону	15 \$
7. Частка участі ММК в прибутках від виробництва продукції китайською компанією за ліцензією	20%
8. Постійні витрати, пов'язані з отриманням інформації для адаптації до китайського ринку, на 1 тону	4 \$
9. Організаційні витрати китайської компанії, при виробництві ліцензійної продукції, на 1 тону	5 \$
10. Курси валют:	100 \$ = 2650,29 грн.; 100 € = 3253,79 грн.
11. Податок на прибуток в Китаї,%	33%
12. Податок на додану вартість в Китаї,%	17%
13. Податок з прибутку при репатріації прибутку з Китаю стягується,%	0%
14. Податок на прибуток, отриманий резидентами на території Китаю,%	0%
15. Ціна реалізації сортової сталі в Китаї відповідає світовій, за 1 тону	200 \$

Необхідно порівняти ефективність кожної з запропонованих стратегій. Яку форму розширення обсягу виробництва і продажів має вибрати ММК?

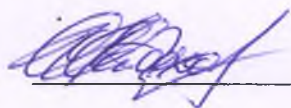
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Міжнародна економіка: Навчальний посібник / Кравчук О.Я., Божидарнік Т.В., Савош Л.В. та ін.; - Луцьк: Волинська обласна друкарня, РВВ ЛНТУ, 2010.- 420с.

2. Солонінко К. С. Міжнародна економіка: Навчальний посібник / Солонінко К. С. – К. : Кондор, 2008. – 380 с.
3. Липов В.В. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2005. – 407 с.
4. Серпухов М. Ю. Практикум з навчальної дисципліни "Міжнародна економіка" для студ. напряму підгот. 6.030503 "Міжнародна економіка" всіх форм навч.. – Х. : ХНЕУ, 2012. – 66 с.
5. Багрова І.В., Гетьман О.О., Власюк В. Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. пос./ За ред.. І. В. Багрової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 384с.
6. Бестужева С.В. Міжнародна економічна діяльність України: навчальний посібник / С.В. Бестужева. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 212 с.
7. Кухарська Н.О., Харічков С.К. Міжнародна економічна діяльність України: Навчальний посібник. – Харків: «Одісей», 2006. – 456с.
8. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 948с.
9. Лисица Н.М., Рогожин В.Д., Юрченко В.В. Международный маркетинг. Учебное пособие. – Х. Издательский дом «ИНЖЭК». – 2004. – 176 с.
10. Притыченко Т. И. Международный маркетинг: Учебное пособие. – Харьков: РИО, 2005. – 208 с.
11. Циганкова Т.М. Міжнародний маркетинг: Посібник для самостійного вивчення. – К.: КНЕУ, 2005. – 236 с.
12. Черномаз П.О. Міжнародний маркетинг: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2010. – 258 с.
13. Кремень О.І. Фінанси: Навчальний посібник. – К.: Центр. Учбової літератури, 2012 – 416с.
14. Юхименко П.І. Теорія фінансів: підручник / П.І. Юхименко, В.М. Федосов, Л.Л. Лазебник ; за ред. В.М. Федосова, СІ. Юрія. - К. : Центр навч. л-ри, 2010. - 576 с.
15. Державні фінанси: Фінанси. Бюджетна система України: у 5 т. : т 1 / С.О. Булгакова, Л.І. Василенко, Л.В. Єрмошенко та ін. - К. : НВП «АВТ лтд.», 2004. - 400 с.
16. Школьник І.О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку : монографія / І.О. Школьник. - Суми: Мрія ; УАБС НБУ, 2008. - 348 с.
17. Гриньова В. М. Фінанси підприємств : навч. посібник / В. М. Гриньова, В. О. Коюда. – 3-тє вид., переробл. і допов. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 432 с.

18. Афанасьєв М. В., Плоха О. Б. Економіка підприємства: підручник. –Х.: ВД «ИНЖЕК», 2013. – 664 с.
19. Афанасьєв М. В., Селезньова Г. О. Планування і контроль на підприємстві: навчальний посібник. Х.: ВД «ИНЖЕК», 2012. – 448 с.
20. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. – 2-ге видання. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
21. Економіка підприємства: [навч. посіб. для студ. Вищих навч. закладів] / [П.В. Круш, В.І. Подвігіна, Б.М. Сердюк та інш.]; за заг.ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, Б.М. Сердюка. – [2-ге вид., стереотип.]. – К.: Ельга–Н, КНТ, 2009. – 780 с.
22. Економіка підприємства: підручник / за заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. – Вид. 4-те перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2009. – 816 с.
23. Економіка підприємства: підручник / За редакцією д.е.н. проф. Шегди А.В. – К.: Знання, 2006. – 614 с.

Голова атестаційної комісії

Стахорська С. І.